

Slimme mieren, maar nog slimmer mensen.

Wie bij de lezing van dit opschrift nieuwsgierig mocht zijn naar die mieren- en de menschen-slimheid, vergezelle mij op een wandeling in de zomervacantie van Tienraay naar Meerlo (in het Noorden van Limburg).

Ik durf de lezer niet langer dan een uurtje — een denkbeeldig wandeluurtje wel te verstaan — zijn gezelschap vragen, want de streek, waar ik hem heenleid, levert voor de lezers van *De Levende Natuur* niet veel nieuws op, hoewel er toch heel wat bekoorlijks te vinden is.

't Is n.l. een vrij eentonige afwisseling van jonge dennebosschen en hei, waar lang niet *alle* schatten te vinden zijn, waarop in „Hei en dennen” de aandacht gevestigd wordt. Op menige wandeling gedurende de drie weken, die ik in die streek heb doorgebracht, moest ik dan ook teleurgesteld huiswaarts keeren, omdat ik niet gevonden had, wat ik zocht en wat ik toch meende, dat daar gevonden moest worden. Zoo schenen bijv. hazelwormen en zelfs hagedissen in de geheele buurt onbekend. Mieren, graafwespen en zandloopers waren er echter in overvloed en in het laatst van de vacantie wemelde het van bijen. De bloemen-besteldienst toch was, nu de boekweitvelden langzamerhand uitgebloeid raakten, vandaar naar de hei verplaatst; en de imkers hadden hun korven in rijen van ± 25 hier en daar achter een laag denneboschje op de hei gezet, om hun volkje gelegenheid te geven, zijn honingvoorraad te putten uit een dop- en struikheide en thijm. Voor den natuurbewonderaar leverden al die insecten in hun stille en toch woelige bedrijvigheid een scherp contrast met het gemis aan werkzaam leven van de menschen.

De weg dan, waar ik u langs breng, heeft niets bijzonders, d. w. z. dat hij geheel open ligt tusschen bouwlanden, waarop de onaanzienlijke spurriepplant met haar nietige bloempjes, de forsche lupine met haar kranswijs geplaatste gele vlinderbloemen, de kleine seradelle (een soort van vogelpootje), boekweit, rogge en aardappelen verbouwd worden. 't Zal u bekend zijn, dat spurrie, seradelle en lupine op schralen zandgrond verbouwd en slechts als veevoeder gebruikt worden, terwijl inzonderheid de lupine ook als mest dienst doet. Minder bekend is u misschien de wijze, waarop de spurrie gedroogd wordt. Vandaar dat ge vreemd opkijkt, als ge op een paar landen langs ons pad eenige lange rijen van omwonden staken van ± 4 M. lengte ziet. Maar het werk, dat eenige boeren, vrouwen en meisjes op een spurrieland daarnaast verrichten heldert de zaak op. Daar wordt de spurrie, die

voor 't drogen rijp is, gesneden of uitgetrokken, door anderen tot slingers gedraaid en eindelijk worden die slingers om palen gewonden. Die spurriepalen-boomgaarden trekken in den zomer algemeen de aandacht van de reizigers, die door N. Limburg sporen; evenwel verhoogen ze de schoonheid der streek niet.

We vervolgen onze weg.

De zon schijnt fel en doet haar best, onze bleeke stadsgezichten bruin te branden; een echte dag voor koninginpages en dagpauwoogen!

Gelukkig behoeven we onderweg geen dorst te lijden, want 't eerste huis, dat we aan de weg zien, is een café, waar Limburgsch bier getapt wordt, het tweede eveneens, het vierde alweer, we bereiken zelfs al heel gauw de brouwerij van Meerloo zelf.¹⁾

Dicht bij laatstgenoemde brouwerij zien we voor ons uit boer N. met een knecht loopen; al hijgend en blazend dragen ze een zak aan een stok tusschen hen in. Als 't niet de heere-boer N. was, maar een van de vele domme Limburgsche boeren, zouden we zeker denken, dat hij een groote kat in de zak gekocht had. Waar zoo weinig nieuws te zien is, wekken kleinigheden onze belangstelling! Geen wonder dus, dat we de boer volgen en met nieuwsgierige blikken naar 't openen van de zak kijken.

Vooraf had de boer een groot wit zeil op zijn erf uitgespreid en aan de kanten met steenen vastgelegd. In het midden van het zeil nu, legt hij eenige takken en daarover weer een paar zakken, zoodat daarom heen op het zeil een cirkelvormige band overblijft, die fel door de zon beschenen wordt. Op die band stort de boer den inhoud van den zak voor een deel uit.

Onwillekeurig doen we een stap achteruit, als we zien, dat op dit hel beschenen zeil eenige legers van bijtlustige mieren in groote wanorde door elkander woelen. Treed echter maar weer naderbij; de mieren zijn zoo kwaad niet, als de menschen, die hun doen en laten niet kennen, wel denken. Bovendien hebben

¹⁾ Deze laatste zin vereischt misschien eenige opheldering.

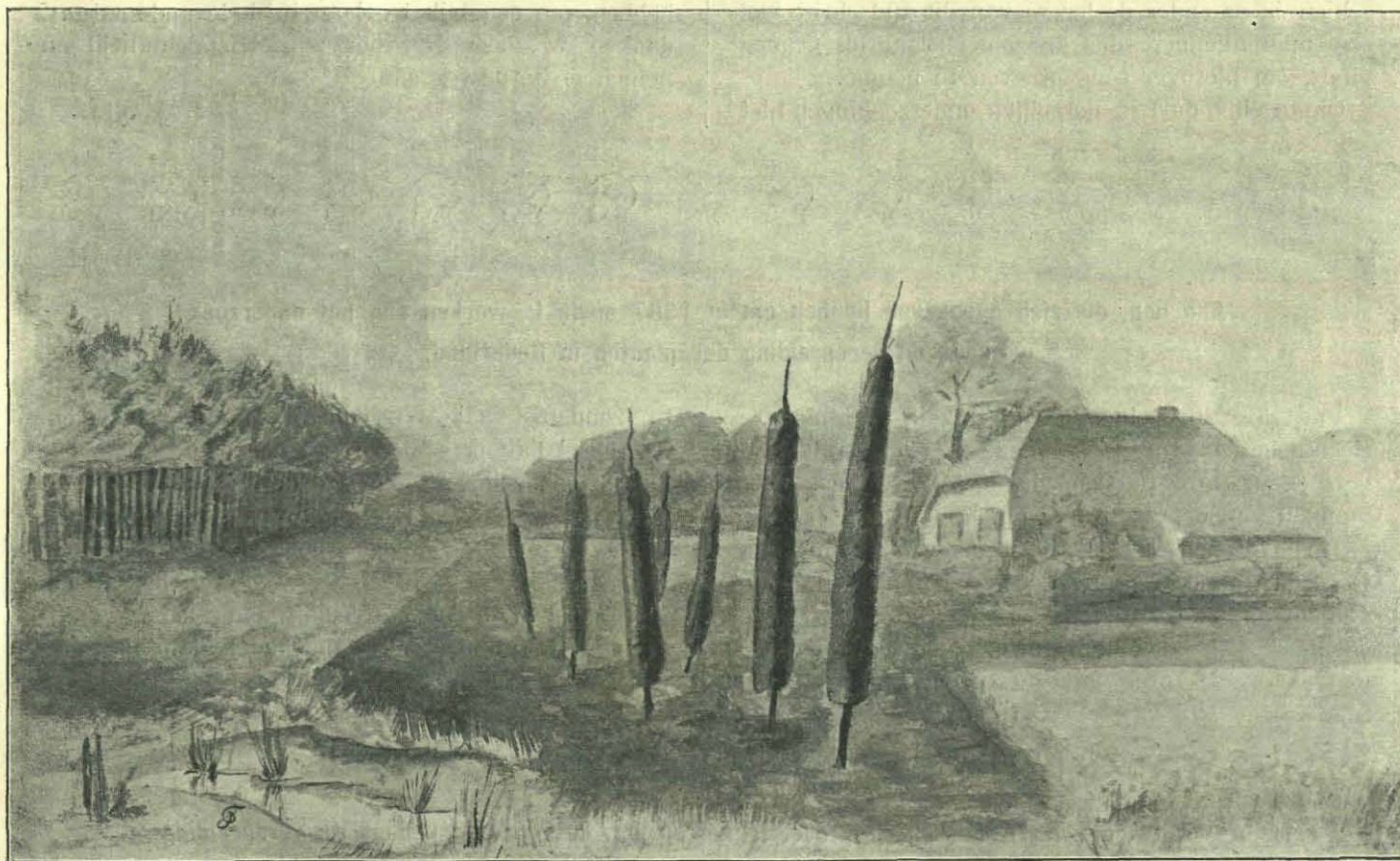
Wie in Limburg bekend is, weet, dat daar in het algemeen het aantal bierhuizen zeer groot is. In Tienraay en ook in Meerloo springt dit echter bijzonder in 't oog. In 't eerstgenoemde gehucht toch waren plm. 18 huizen, waarvan er 14 op deur of uithangbord geschilderd hadden: café en logement; bakker — café, logement — schilder; slachter — café, e. d. Nu is dit niet te verwonderen, als men weet, dat de Katholieke Kerk in Tienraay veel processies en bedevaarten trekt, zoodat het geheele gehucht als 't ware bestaat van de bezoekers der kerk.

ze het al dadelijk veel te druk met een zaak van groot belang. Zie maar eens, hoe ze werken; sjouwen is eigenlijk het juiste woord! Vele loopen zoekend tusschen de dorre dennenaaltjes door, die mede uit den zak gestort zijn; maar de meeste komen reeds aandrigen met witte eivormige lichaampjes, die ge dadelijk als de zoogenaamde miereneieren herkent. (We weten allen reeds, dat dit geen eieren, maar poppen van de mieren zijn.)

Merkt ge wel op, waar die ijverige beestjes het voorwerp van hun zorg brengen! Kijk, ze verdwijnen alle met snelle kleine dribbelpasjes, hun kost-

ge hebt toen zeker, evenals boer N. gedacht; wat zijn die mieren toch slimme diertjes! Maar ge hebt zeker niet als de practische boer bij u zelf de opmerking gemaakt: ik zal nog slimmer zijn en van jelui slimheid partij trekken.

Boer N. had, moet ge weten, in een roggeveld bij 't afmaaien een patrijzennest gevonden en daar hij een liefhebber van vogels is, het nest met de eieren mede naar huis genomen, om ze te laten uitbroeden. Niet door moeder patrijs zelf, want die was natuurlijk gevlogen, maar door een „broeische” hen. En werkelijk die proef gelukte; na eenige dagen

De Spurrie-oogst.

baren last voor zich uit dragende, onder de zakken in het midden of onder de steenen aan de hoeken van het zeil; om spoedig weer te voorschijn te komen en op hun beurt weer aan 't zoeken te gaan tusschen de dennenaalden.

Hoe aardig, hoe zorgzaam, niet waar; want ge begrijpt, dat het niets dan zorg is voor 't jonge geslacht, dat in die witte hulzen verborgen zit. De felle zonneschijn zou ze bederven en 't ware gedaan met de nakomelingschap der kolonie, indien de eieren niet spoedig op een donkere plek geborgen werden. Dit zelfde hebt ge zeker wel meer waargenomen, als ge met opzet of bij ongeluk een deel van een mierenhoop, waar zich eieren bevonden, vernieldet;

liepen er twaalf allerliefste patrijzenkuikentjes in de volière. Die beestjes konden echter niet leven en groeien zonder voedsel en daar hij wist, dat mieren-eieren een uitstekende lekkernij voor de jonge patrijsjes is, kocht hij bij bekende leveranciers de noodige hoeveelheden.

Maar weldra werd hem dit onderhoud te duur en hij achtte 't dwaas, zooveel geld daarvoor uit te geven, daar hij geen vijf minuten behoefde te loopen, om een menigte eieren machtig te worden.

Zoo erg eenvoudig was 't echter niet, om die eieren te krijgen. Probeer maar eens, ze te verzamelen uit een mierenhoop! 't Is eenvoudig niet te doen! Hier moet list gebruikt worden. En dat

boer N. een list gebruikte, waarbij de verrassing van Breda met het turfschip niet haalt, zult ge met mij eens zijn.

En als ge nu al die eieren, die onder de zakken in 't midden liggen, hebt verzameld, vroeg ik, hoe stelt ge 't dan met al die mieren? Wel die moeten maar een goed heenkomen zoeken, zei hij. De vraag rees toen bij mij op: zouden de verschillende mierenkoloniën, die zoo verstrooid zijn — er waren wel twee of drie mierenhoopen op het doek uitgespreid — zich later weer tot dezelfde maatschappij vereenigen?

Ik zag nog geen kans, op eenigerlei wijze tot beantwoording van die vraag te komen. Maar misschien is er onder de lezers van dit tijdschrift wel een mierenkenner, die de zaak belangrijk genoeg vindt, om hierover eens proeven te nemen.

Onmogelijk durf ik dergelijke onderzoekingen niet

te noemen, als ik bedenk, tot welke ontdekkingen omtrent het leven der dieren men al niet gekomen is met geduld en overleg. Ik herinner me hierbij o.a. wat de Heer Thijssen in een van de afleveringen van „*de Levende Natuur*” geschreven heeft over een dergelijke proef met de bijen in zijn tuin.

Nog even gaan we met de boer naar zijn volière kijken, waar hij één menigte soorten van vogels heeft verzameld, dan nog even naar zijn jachthonden en last not least, we vergasten ons op zijn uitnodiging aan de heerlijke zwart-rijpe moerbeien, die in zijn tuin ons letterlijk in de mond vallen. En blijde, dat we weer eens een gelegenheid gehad hebben, om een blik te slaan in de levende natuur, danken we boer N. voor zijn vriendelijkheid en nemen de terugweg aan.

J. A. FEIJ.

Aan hen, die zich opgegeven hebben om in 1897 mede te werken aan het onderzoek naar de verspreiding der planten in Nederland.

Van de 226 deelnemers ontving ik tot dusverre slechts bericht van 109. Mag ik de overigen beleefd verzoeken, mij ten spoedigste op de hoogte te brengen van de resultaten van hun onderzoek.

Tevens bericht ik aan allen, dat het mij onmogelijk is, reeds binnen korten tijd een verslag uit te brengen van het onderzoek over 1897, daar ik verscheidene deelnemers heb moeten uitnoodigen, mij in 1898 nog eenige planten uit de onderzochte families

te zenden, vaak ter controle hunner opgaven.

Zoo veel kan ik echter wel reeds mededeelen, dat bij een eenigszins uitgebreide deelneming het resultaat, dat ik verwachtte, kan worden bereikt en ik hoop dan ook zeer, dat allen, die in 1897 medewerkten, dit ook in 1898 weder zullen doen. Allen hebben reeds een circulaire ontvangen, waarin de dan tot onderzoek aangeboden families zijn opgegeven.

Aan allen, die in 1898 wenschen deel te nemen aan het onderzoek naar de verspreiding der wildgroeiende planten in Nederland.

In November 1896 heb ik een oproeping in verschillende bladen geplaatst om hen, die neiging gevoelden, mede te werken tot uitbreiding onzer kennis omtrent de verspreiding der in het wild groeiende planten in ons land, te verzoeken zich bij mij aan te melden.

Allicht zijn er nu personen, die het vorig jaar niet konden medewerken, doch nu lust en tijd daartoe hebben. Mag ik hen uitnoodigen, zich bij mij op te geven. Ik zal hen dan een circulaire zenden, waarin opgegeven is, welk deel der flora in

1898 zal worden onderzocht, terwijl er tevens verdere mededeelingen in worden gedaan.

Ik herhaal, wat ik het vorig jaar in de oproeping schreef: Natuurlijk is, om het doel te bereiken, medewerking noodig uit alle deelen van ons land. Laat niemand, die overigens lust gevoelt, zich onthouden in de meening: er zullen zich wel anderen aanmelden. Ieder, die wil, kan een steentje bijdragen, om het gebouw te helpen voltooien.

H. HEUKELS,

Weesperzijde 60, Amsterdam.